Ч. 148. Чернівці, четвер, дня 23. падолиста (5. грудня) 1895. Рочник XI.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернївцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Земляки na kresach.

Хто не чував про славного садаґурского рабіна? Він мав раз премудро рішити спір поміж Іцком і Мошком. Прийшов Іцко до рабіна, розповідає, яку страшну кривду заподіяв єму Мошко, а рабін мислить і каже: Ти, Іцку, маєш „рехт“. — Відтак прийшов Мошко жалувати ся на Іцка, рабін слухає, слухає і каже: І ти, Мошку, маєш „рехт“. — Пішли собі Іцко і Мошко вдоволені домів, а рабіниха виходить з другої комнати, в котрій підслухувала розмову свого чоловіка з Іцком і Мошком, і каже до рабіна: — „Як же так можна? І Іцко має рехт і Мошко має рехт; адже котрийсь винен?“ І подумав рабін і каже: — Знаєш, жінко, і ти маєш „рехт“.

Отся анекдота приходить нам на думку, коли маємо писати про роботу польских земляків na kresach. Зложило ся так, що серед мас руского народу в Галичинї і Буковинї находять ся то більші то меньші кольонїї польскі. Коли ті кольонїї ще справдї говорять по польски, а Поляки старають ся зберегти їх для польскої народности, не можна їм не признати рациї. Але коли Русин зверне увагу Поляків на те, що релїґія а народність далеко не одно і то само, що як є греко-кат. Поляки, так і римо-кат. Русини, що як добре робить греко-кат. сьвященик на заходї Галичини, коли своїм парафіянам, не розуміючим по руски, говорить проповідь по польски, так зовсїм не провиняє ся супротив ідей польских садаґурский польский патріот о. Мих. Пйотровский, коли своїм латиникам, не розуміючим польскої мови, говорить проповідь по руски — коли таке Русин каже, то думаємо, всякий безсторонний чоловік мусить єму також признати „рехт“. — Коли-ж вірний син церкви, бажаючи лише найбільшого морального впливу церкви на суспільність, бажаючий лише спасеня душ людских, приглянє ся тому, до чого декотрі Поляки, Русини і Волохи хотять церкви уживати, і з обуренєм крикне: „Ви варвари! То ви задля збільшеня чисельного сего або того народу сьмієте надуживати поваги церкви і уживати єї до національних експериментів!“ — тодї нам таке обуренє також зрозуміле; і сей чоловік має „рехт“.

Приходить ся нераз сумнївати ся, чи ті, що боронять поваги церкви і школи, справдї бажають як найбільшого впливу сих інституций на осьвіту і вихованє населеня, чи нї. Коли латиньский або православний сьвященик при помочи церкви думає зпольщити або зволощити своїх парохіян, тодї годї єму вірити, що він справдї високо ставить задачу церкви. Коли польский або волоский інспектор шкільний напирає на учителїв в руских школах, аби они звертали як найбільшу увагу на науку польского, взглядно волоского язика, тодї всякий бачить, що тим інспекторам о то не йде, аби дїти щось уміли, тілько аби мати більше Поляків, взглядно Волохів. Они забувають, що вартість народу не лежить в численности, тілько в якости, що більше варта 6 мілїонів Чехів ніж — скажім правду — 20 мілїонів Русинів.

Завели ся у польскій суспільности (о нїй тепер мем говорити) люди, котрі свій польский патріотизм хотять доказувати на рускій шкірі: Закладають костелики na kresach, підтримують школи польскі між Русинами і т. п., не в тій цїли, щоби в тих костелах і школах латинників Русинів виховувати і учити по руски, тілько аби з тих костелів і шкіл поробити польскі заборола, інституциї польонїзациї. І виходить тут на яву велике фарисейство, покриване плащиком добра душі і уморальненя народу. Коли лат. сьвященик в зрусченій громадї латинників закладає каплицю не на те, щоби в нїй при помочи зрозумілої для громади рускої мови людий виховувати і учити, тілько на те, аби перевести в дїло неоправдане твердженє, що кождий латинник — Поляк, тодї ми сумніваємо ся, чи заходи єго яко сьвященика згідні з єго високим післанництвом.

Отже малованє дїйстної цїли церкви проявило ся навіть тодї, коли папскою енцікліокою рішено, що латинник може причащати ся в потребі і в церкві; тодї навіть польска єрархія церковна старала ся надати знаній енцікліцї иньше значінє. Тепер же, коли і Рим і цїсар відзначили руско-католицку церкву наданєм достоїньства кардинала Є. Е. митрополитови Сембратовичеви, коли гр. кат. обряд нічим не вважає ся низшим від латиньского, коли самі Поляки підносять велику вагу берестейскої унїї і беруть участь в ювилею єї, — тепер ми не повинні бачити нї з польскої нї з рускої сторони заходів, щоби уживати церков до иньших, а не до церковних цїлий. Єсть громада по народности руска, а по обряду латиньска, отже лат. сьвященик має руску мову шанувати і єї уживати яко средство для сповненя цїли церкви. Національности з релїґією мішати не можна.

Такі думки навело нам письмо садаґурского лат. пароха о. Михайла Пйотровского, котре подав Dziennik polski в ч. 334. Сам о. Пйотровский констатує факт, що латинники в єго парохії по польски не говорять і польскої мови не розуміють. Він сам тому 11 лїт через півтора року говорив проповіди по руски, бо инакше єго не розуміли би. Але він сам признає ся, що і в школї і при катехизациях учив дїтвору латиньского обряду польскої мови, так що „почуте приналежности до польскої народности уже свитає поміж єго парохіянами“. Щоби дальше польонїзувати, він звернув ся з просьбою о запомогу до львівского кружка пань польского товариства школи народної. Каже, що суть на Буковинї „Сагари, де люд польский гине від спеки нетерпимости ворожих єму елементів і без покарму та напою, оживляючого єго польске почуте“. До того ще, коли статистика обчисляє Поляків, на Буковинї на 20.000, о. Пйотровский начислив їх „звиш 40.000“, котрим грозить занепад на ганьбу сусїдної провінциї, Галичини...

Summum ius, summa iniuria! Від одушевленя патріотичного до несправедливости лише оден крок! Отсе накликуваня помочи вельможних Поляків з Галичини для ратованя ojczyzny na kresach, котрій нїяка небезпечність не грозить, котрій все її приналежне дають, бо-ж Поляки тепер в Австриї панують, — сї фальшиві нарікання не мають на цїли лише зберегти то, що дїйстно польске єсть, але й дальше польщенє.

Недавно черновецка Gazeta polska звертала увагу польского товариства для покупни земель, аби оно заселило Буковину польскими кольонїями. Ту, мовляв, і землї доволї і Поляків нам потрібно. На що помагати Полякам на польскій землї, коли они там і так не пропадуть, а оттут би потрібно нам польских кольоній. — Gazeta polska мабуть не знає, як небезпечно для польских кольоній попасти ся у рускі села. Численні факти з Подїля сьвідчать о тім, що польскі, менші кольонїї вже в другім, третім поколїню винародовлюють ся, асимілюють ся з Русинами, так як зрусчили ся парохіяне о. Пйотровского. Нїхто-ж не заборонить стикати ся Мазурам з Русинами і вплив більшости на меньшість не дасть ся так легко спинити при помочи школи і церкви. Як у

Львові на 16.000 греко-католиків до Русинів признало ся лише 9.000, а 7.000 уже спольщило ся; так знов на селах, де елемент руский сильнійший, навіть сотки Мазурів русчать ся, бо такий асиміляцийний процес всюди відбуває ся. А щоби до того не допустити, треба ужити в двоє, в троє більше средств, ніж на дальший, природний розвій польских селян на польскій землі. А леди чи можна сказати, що Поляки вже так подбали о моральний і материяльний бит своїх же Мазурів в західній Галичині, щоби могли розкидати свої сили na kresy.

Тимчасом звістна річ, що таке фальшиве толковане післанництва церкви, яке проявляє ся у Поляків, таке шовіністичне розуміне свого обовязку патріотичного, — се найлучший спосіб до підтримуваня непорозуміня, спорів і незгоди поміж Русинами а Поляками, що знову найлїпше спиняє природний розвій обох народів.

Наша думка така: Рацию має і Русин і Поляк, коли свого боронять; але рацию має і той, котрий каже: „est modus in rebus"; коли Поляк патріот, то ще з того зовсім не виходить, аби Русин мав на тім терпіти.

ПАНОВЕ
Квятковский і Долиньский

Отже фактом єсть, що Поляк п. Квятковский став референтом руских справ шкільних в міністерстві просьвіти, а Поляк п. Долиньский дістав позволенє викладати австрийске право цивільне в львівскім університеті по руски, на місце пок. Ол. Огоновского. Значить ся, краєва рада шкільна у Львові і львівский університет не могли найти на ті становища Русинів, тілько взяли Поляків. Дуже гірко отже дізнати ся!

П. Квятковский, коли мав зістати тим референтом в міністерстві, уважав себе сам таким знатоком рускої мови і літератури, що купив собі — як се певно знаємо — граматику рускої мови для нормальних шкіл д-ра Коцовского і став учити ся ab ovo рускої мови. Але що єго бабка чи мати була Русинка, то вже вистарчало, аби єго зробити референтом для руских справ шкільних... Тепер н. пр. коли на Буковині зложимо яку книжку для руских шкіл і пішлемо єї до потвердженя до міністерства, п. Квятковский буде здавати справу з вартости сеї книжки, буде поправляти похибки в мові і т. п., яко знаток рускої мови і референт для руских справ шкільних. Гарно!

А п. Долиньский, котрого ґабілїтация не важна, бо не оголосив ані одної розправи по руски, а люди чи з рациєю чи без рациї — в то не входимо — можуть казати, що єму перший виклад хтось виробив по руски — сей п. Долиньский має тепер право учити по руски.

Нї! на таке ми не згодимо ся! Не було випадку, щоби Русини без кваліфікациї дістали подібне становище у Поляків, отже ми і некваліфікованих референтів та професорів на руські становища також признати не можемо, не сьмїємо!

Тим Русинам, котрих сей факт огірчує, признаємо рацию, хоч не могли би ми їм признати рациї, коли би з того виводили за далекі, загальні висновки; а тих Поляків, котрі уважають подібні факти за нормальні, за сприяючі згідному пожитю, остерігаємо, щоби подібних експериментів з нами не робили.

Ми знаємо, що потверджене людий на подібні становища залежить від інформаций в тім випадку університетских професорів і міністерства. Ми знаємо, що референтів руских справ шкільних міг стати п. Квятковский лише на внесенє краєвої ради шкільної у Львові, в котрій засїдає інспектор, байдужний „Русин" п. Іван Левіцкий і п. Олександер Барвіньский, котрого у Львові не було, коли полагоджувано сю справу. Ми знаємо, що хоч би они оба були против п. Квятковского, то внесене за п. Квятковским може перейти. І се іменно, що Поляки не старають ся зрозуміти, чого не можна з Русинами робити, що они чи то з несьвідомости чи злорадности частують нас людьми, неспосібними щиро боронити руских справ, — се болить, се огірчує, будить недовіре і ненависть. Чи ненависти бажають собі апостоли заповіту: kochajmy się?

Стоячи на становищи тім, що змагаєм Русинів і Поляків повинно бути рівноуправнене, що ідеалом нашим повинен бути не вічний спір, лише прихильні відносини, ми стягнули громи на себе за те, що виступали против пропаґанди ненависти і розпуки; ми й тепер на підставі таких двох фактів не станемо ломити руки і громи сипати на всї правительства і Поляків, бо помилки можливі; — але проте зі всею рішучостию жадаємо від правительства і від Поляків, щоби еами не кидали головень у солому. Особливо польских проводирів мусимо остерегти, що коли они прийшли до пересьвідченя, що ми їм чи тепер чи пізнїйше потрібні, то такою ласкою нас собі не зискають; а коли они думають, що ми їм не потрібні, то ми скажемо то, що кождий Русин сьвідомо скаже: Ми потрібні Австриї, а Австрия — не Польща! Ми сподїваємо ся, що дадуть нам Русина професора на місце пок. Ол. Огоновского і Русина референта в міністерстві просьвіти.

Рада державна.

—о—

Втрату, яку поніс клюб ґр. Гогенварта через виступленє 17 клерикалів, або так зв. ґрупи Діпавлїого, винагородять посли словіньско-хорватскі, котрі під проводом Кляйча на вчерашнім засїданю рішили в засаді вступити до клюбу ґр. Гогенварта, з котрого усунулись в часї коалїциї. Вступленє наступить однакож аж з весною, коли рада державна в друге збере ся. Посли словіньско-хорватскі, числом 23, думають витворити в клюбі ґр. Гогенварта окрему ґрупу, котра заступала би солїдарно інтереси всїх полудневих країв: Країни, Каринтиї, полудневої Стириї, Гориции, Градиски і Далмациї,

Рівночасно рішив комітет екзекутивний ческий стреміти до сполучення молодо-ческого клюбу ради державної з послами моравскими. Побіч того замітною єсть акция, піднята послами ческого сойму. Посїдаючи в новім соймі рішучу перевагу, завізвали они послів німецких сойму ческого до трансакциї, щоб условітись, хто з німецких послів мав би увійти до поодиноких комісий і видїлу краєвого в Чехиї, і кому би поручити маршалківство і заступництво маршалка в соймі. Німцї іменували би своїх членів зовсїм независимо.

Дві ті події суть доказом, що з одної сторони сторонництва палати посольскої старають ся яснїйше скристалїзувати, уважаючи клюб ґр. Гогенварта безусловно потрібним в радї державній; з другої сторони виявляють ся повнало духа примиреня в Чехиї, де племінна борба в послїдних лїтах значно розгоріла. Суть се права важні і достойні наслїдованя у всїх краях о мішанім населеню. Чи в Галичинї проявить ся також дух уміреностн на тім поли, годї надїятись в виду, що значна часть інтелїґенциї рускої засмакувала аж надто в опозиции, а і межи Поляками нечисленні ті личности, що думали би на серіо о витвореню якогось modus vivendi. Рівнож і межи молодочехами а привительством центральним ведуть ся переговори. Говорять тут досить голосно о тім, що правительство намірило признати язикови ческому повну рівноправність в краях св. Вячеслава. Се мало би бути завдатком на дальші уступства в користь Чехів. За ту цїну думало правительство приєднати Чехів для реформи виборчої і угоди з Угорщиною.

Замітною єсть вкинци і щедрість, з якою виступив міністер просьвіти в комісиї буджетовій супротив жадань Славянь австрийских в загалї. Чехам дав він три нові середні школи, Дальматинцям одну в Задарі і Русинам одну в Чернївцях. Притім не дозволив він на зненсенє ново основаної ґімназиї утраквістичної в Цїлеї, чого домагались німецкі національи і лїберали в комісиї буджетовій устами послів Баґайтера і Менґера. Бар. Ґавч представлявсь нинї иньшим чоловіком від того, яким був за Таффого именно супротив Чехів.

На днях збирають ся всї аґрариста палати посольскої на спільну нараду в цїли обговореня інтересів хлїборобства австрийского в виду зближаючої ся згоди з Угорщиною. В нарадах тих возьме участь і клюб руский.

Дрібні вісти.

Чернївцї, дня 4. грудня 1895. р.

По причинї іменованя Є. Емін. Впреосьв. Митрополита Сильвестра Сембратовича кардиналом, виїхали в пятницю з Риму папскі висланники: один пралат римский з біретом і офіцир ґвардиї ґраф Петромаркі з т. зв. zuchett-ом („піюскою") для Є. Е. митрополита Сильвестра. Пралат остаєсь у Відни, дожидаючи там приїзду ново-іменованого кардинала, а ґр. Петромаркі приїхав дня 1-го с. м. до Львова. Приїзду єго дожидали в палатї митрополичій представителї Русинів духовних і сьвітских. — Ві второк з полудня поспішним поїздом о 2-ій годинї виїхав Є. Е. митрополит в товаристві крилош. Бачиньского і катихита о. Євгенія Гузара яко секретаря і в супроводї ґр. Петромаркї'ого до Відня. — В четвер прийме Є. Е. митрополита на авдиенцї Є. В. Цїсар, а в суботу (7-ого грудня) в двірскій каплици вручить ново-іменованому кардиналови кардинальский капелюх. — Імовірно ві второк 10-ого грудня поверне Є. Е. кардинал-митрополит з Відня в супроводї обох висланників римских і відбуде ся торжественний вїзд кардинала з двірця зелїзницї до митрополичої палати.

Іспит кваліфікацийний для народних шкіл зложили перед комісиєю в Чернївцях в падолисті с. р. учителї а) з викладовою мовою рускою і німецкою: Брандль з Меґи, Дудка з Вашківців, Мартинюк із Шишківців, Маврер із Берґомету, Продан із Ширівців, Шольц з Руского Банилова, Терлецкий із Чернївців і учителька Клімашевска із Чернївців; б) з рускою мовою викладово: Циганюк з Іванківців, Коча з Волоки, і Падура з Кулївців. Одного кандидата репробовано з рускої мови викладової, а одного з рускої мови яко предмету наукового.

Іменованя. При фінансовій дирекциї в Чернївцях іменовані Йосиф Новак рахунковим офіциялом, а Лазар Настасі рахунковим асистентом.

Презенту одержав на опорожнену парохію Свидник, старосамбірского деканату, о. Іван Сабарай, гр. кат. парох з Лежайска.

Філїя руского педаґоґічного товариства в Тернополи відбула дня 1-го с. м. свій перший загальний збір і на нім вибрано до видїлу головою о. Володимира Громницкого, видїловими п. Чайковску і Столевичеву та о. Глодзиньского і Левіцкого, а на заступників видїлових Рибчука і Целевича.

В справі черновецкої панами відбув ся оногди процес д-ра Вахтля против громадского радника Гербля, котрий в радї громадскій сказав, що він „має чисті руки". Перед судом заявив радник Ґербель, що він сими словами хотів лише що-до своєї особи запротестувати против поголоски о підкупстві між черновецкими громадскими радними а д-ра Вахтля сим образити не хотів. На жадане д-ра Вахтля заявив радний Ґербель також свій жаль, що иньші єго мову инакше зрозуміли і то в обиджаючий для д-ра

Вахтля спосіб. Після заявленя суд увільнив обжалованого радного Ґерблі.

В справах податкових. Щоби зарадити лиху, именно що часом екзекуцийні кошта при річевій екзекуциї надто високі супротив цілої залеглости, видав міністер фінансів др. Білиньскиӣ розпорядженє до скарбових дирекций, щоби при річевих екзекуциях залеглостий сталих податків і иньших дачок, не перевисшаючих суми 20 зр., залишити зачислюванє коштів за дотичні просьби екзекуцийні; заразом для спиненя лишних коштів має ся на будуче залишити таке поступованє, що ту саму залеглість при нагоді приросту нових залеглостий по кілька разів, забезпечувано в книгах ґрунтових на тій самій реальности.

Цікавий процес закінчив ся сими днями в Коломиї. Обжаловано судового ад'юнкта Остермана о підпал і надуживє своєї власти. Але задля браку доказів увільнено обжалованого і в наслідок того випущено зараз з вязниці.

На загальних зборах товариства „Академічне Братцтво“ дня 17-го падолиста с. р. вибрано видїл на адмін. р. 1895/6: слух. медиц. Орест Дзерович голова, слух. прав Юліян Дроздовский заступник голови, слух. мед. Олекса Грабовский бібліотекар, слух. прав Ісидор Голубович касиер, слух. прав Михайло Ніськевич контрольор, слух. фільос Осип Прислопский, слух. прав Мирослав Здерковский, слух. прав Иван Герасимович, слух. прав Олекса Лукіяновин і слух. прав Євген Чачковский видїлові.

Висша наука для женщин була оногди обговорена в буджетовій комісиї австрийскої ради державної. Референт пос. Бер вказав на те, що в иньших державах, пр. в Прусах є більше як 200 висших шкіл женьских, коли тимчасом висша наука женщин в Австриї лежить в руках приватних осіб, а держава дає лише малі запомоги! Бесїдник доводив, що економічні відносини в Австриї пхають тепер дівчат до висшої науки і вибору таких заводів, котрі би давали їм певні средства до житя; вкінци вніс бесїдник резолюцию, котрою взиває ся правительство, щоби основало висші школи для дївчат і щоби дївчата, котрі здали іспит зрілости, були допущені до викладів на видїлах медичнім і фільозофічнім. Нарешті жадав бесїдник, щоби дївчата, котрі скінчили медицину за границею, могли здавати іспит в Австриї. Міністер Ґавч побоює ся обниженя зарібку в наслідок конкуренциї і думає, що женщини повинні собі вишукати відрубні галузи праці. Що-до признаня висших за границею придбаних наук в Австриї міністер порозуміє ся з міністром внутрішних справ. Пос. Герольд не задоволений з відповіди міністра, вказує на Угорщину, де вже рішено допускати дївчат до наук на медичнім і фільозофічнім факультетах і горячо промовляє за допущенєм дївчат до універсітетских студий. Пос. Кайцл вніс резолюцию, щоби дївчат, котрі зложили іспит зрілости, приимати яко звичайних слухачів на медичнім і фільозофічнім факультетах. Се внесенє перепало, а принято резолюцию референта пос. Бера.

Відважний чоловік. Стрийский підофіцир жандармериї Йосиф Данилкевич одержав срібний хрест заслуги за те, що в часі виливу Днїстра вспів вратувати троє людий від нехибної смерти. Вода затопила була вже значну часть села, а на одній хатї, на стрісї лишило ся трех селян, що не могли уратувати ся на час утечею. Данилкевич, що мав як-раз службу в тій громаді і побачив, що діє ся, взяв зараз човен і відважно поплив до затопленої хати. Однакож ледви зібрав сидячих на ній селян і повернув човном в напрямі села. Однако струя води пірвала човен і занесла его два кільометри від села. Відважний чоловік боров ся доти з розбурханими филями води, доки не приплив щасливо до берега.

По американьски. Американьска ґазета The World повідомила своїх предплатників, що ґазета виходить в 600.000 примірниках. Кілько то потрібно до видана тої величезної ґазети, нехай покажуть слїдуючі числа. Недільний наклад World-а заберає 185¼ тон білого паперу, а коли-б ґазети розпростерти, то виносили-б они 3400 кільометрів, або коли-б їх зложено одну на другу, то вийшов би стовп висоти 5986 стіп. Число донесень виносило в перших шістьох місяцях сего року 488.004, а минувшого року спотребовано 500.000 пудів друкарскої фарби; 50 машин склали 92.000 колюмн. В 1882 році виходила The World щоденно в 23.420 примірниках, в 1893 р. в 423.748, а тепер в 600.00 примірниках. І анонсів було сего року 929.723!

Століте літоґрафії. Сего року минають власне сто літ, як Альойс Сенефельдер цілком случайно став винахідником літоґрафії. З заводу він був актором і писав драматичні штуки; але на них він не міг знайти накладника, тому писав їх сам на мідяних плитах і відбивав на папери. Одного разу, в 1795 р., віддавав своїй прачці білизну і написав їй спис на гладкім камени, принесенім знад берегів Ізари. Занимаючи ся все пробами відбитя і розповсюдненя своїх праць, прийшов раз на помисл спробувати, що стане ся, коли облиє камінь квасом. Показало ся, що до певної глубини вигриз камінь в місцях, де не було нічого написано, а письмо стало випуклим — і се винахід літоґрафії. Помимо поліпшеня свого винаходу одержав Сенефельдер аж 1799 р. привілей від баварского курфірста.

Як пес грав на фортепяні. Минувшої неділї на ярмарку в Базилеї в Швайцариї лучила ся така весела пригода. Зміж всіх буд, в котрих показувано всїлякі штуки найбільше людий притягав і найбільше викликував зачудованє театр вивучених псів. Особливо подобав ся там один пудель, що уфризований як правдивий любитель штуки, з довгим волосєм на голові, сидів при фортепяні і виграваʙ найтяжші і найштучнїйші музичні утвори. Не одному з присутних не хотїло ся помістити в голові, як пудель може своїми лапами порушати клявіші фортепяна так як чоловік. Аж нараз несподївано розвязала ся загадка. Між присутними було двох панів, що за богато вина засмакували і тепер при грі фортепяна стали підтягати арию, спершу тихо, відтак чим раз голоснїйше, аж дійшли до правдивого рику. Коли-ж они ще до того почали вимахувати на всї сторони своїми палицями, напудив ся пудель скочив з крісла і сховав ся за кулїсами. Очевидно, що по утечи артиста-пса повинен був фортепян перестати грати, тимчасом — о, чудо, фортепян грав спокійно дальше. Помимо, що директор театру тиснув з розпуки на якусь пружину, щоби перервати музику, не помогло нїчого, бо фортепян виграв свій кусник до кінця і скінчив гучними акордами.

Знов жертва темноти. До донесеного нами оногди випадку долучуємо тепер ще один випадок страшної темноти між простим народом. Сим разом лучив ся той випадок у вятскій ґубернії в Росиї. В тій ґубернії був невроҗай і розширювала ся страшно холєра; люди пішли о пораду до одного старого селянина Димитрієва і сей казав, що треба для відверненя тих нещасть коньче вчинити жертву з житя людского. Люди забили отже тамошного сільского жебрака Мартишина і відтявши ему голову, пили его кров, зварили серце і легкі та й з'їли. Тіло нещасливого найдено на другий день з відтятою від тулуба головою в багні під селом; виновників вислїджено і увязнено.

Поєдинки задля розпорядженя. До Wiener Allg. Ztg. доносять, що посол до ради державної Козловский прочитав в крузї знакомих звістне розпорядженє віцепрезидента фінансової дирекциї у Львові Коритовского і сказав про него якесь ображаюче слово. З тої причини прийшло дня 27-го м. м., до поєдинку на пістолети, в котрім нїкого не ранено. В тій самій справі має бути ще один поєдинок між п. Коритовским а одним послом до галицкого сойму.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 4. грудня 1895 р.

—o—

Відень, Цісар зарядив, щоби від тепер це лише президия ради державної і посли, що мають ранґу тайних радників, і члени делеґациї були допущені до цісарских обідів, але всї посли без ріжниці, яку врешті ранґу мають.

Відень. В раді державній вела ся дебата над законом про гірничих інспекторів. По кількох бесїдниках заявив міністер рільництва ґр. Ледебур, що правительству сей проект закону є справді симпатичний. Основує ся 25 нових місць, з котрих в 1896 р. 11 будуть обсаджені. Але закон не вистарчить; щоби всім лихам зарадити. Для евентуальної реформи гірничого закону міністер скличе в своїм часї знавців і в нарадах возьмуть участь відпоручники торговельних палат. Правительство бажає введеня закону, щоби публична опінія заспокоїла ся, але лише такого закону, котрий би не підкопав авторітету цісарских урядів. Гірничий інспектор мусить бути приятелем і дорадником робітників, заступником їх справедливих жадань, мусить в них шанувати гідність людску, але їх також навчати, щоби не бачили в підприїмци без всякої причини свого ворога і неприятеля; він мусить уміти їх довіре собі здобути, але також вгамувати їх часто підсичувану ворохобню і вибуханє звістних пристрастий. (*Оплески*). Дебату і засїданє на тім закінчено. Слїдуюче засїданє в четвер.

Будапешт. (З парляменту.) В предложеню специяльної дебати над буджетом заявив супротив посла Уґрона, котрий міністерству війни закинув недокладну фортифікацию Буковини і Семигороду і критикував становище міністерства заграничних справ в східнім питаню, президент міністрів барон Банфі, що не уважає тенерішну хвилю за догідну розвивати образ війни і то так, як він для нас найгірше міг би випасти. Також що-до заграничної політики бачив Уґрон дужі темні страшилища. Президент міністрів може найбезпечнїйше заявити, що Уґрон милить ся, коли підкладає міністерству заграничних справ дуже небезпечні, злорадні пляни супротив Туреччини. Він пригадує своє найновійше заявленє, що лежить в інтересї Австро-Угорщини, і она стремить до того, щоби на Сходї і в Туреччині був порядок і супокій і щоби забезпечено status quo; він забезпечує рішучо, що міністерство заграничних справ узглядняє рівномірно австрийскі і угорскі інтереси.

Еденбурґ. У Фертое-Сент-Міклош прийшло до великих скандалів против жидівскої народної кухні, де виломлено двері, вікна, та розбивано лавки. Взбурена товпа розбила вікна в кількох жидівских помешканях, а в одно мешканє стрілено. Одну школу замкнено.

Берлин. Мова, котрою державний канцлер отворив іменем цісаря парлямент, згадує овочі войни, що ведено еї побідоносно перед чверть століттєм, заповідає ряд проектів законів, між ними цивільне право, біржевий закон, подвишенє такс матрикулярних без зміни буджету і констатує дальші мирні приязні стосунки до всїх держав та успішні заходи враз з Росиєю і Францією, щоби запобігти дальшим заколотам з хіньско-японьскої війни. Випробовані союзи і засади німецкої політики будуть продовжені і держава все готова поступати в східній справі для удержаня мира враз з державами, котрі до сего своїми інтересами перші покликані. Однодушність постанови всїх держав, щоби придержувано ся істнуючих трактатів і піддержувано правительство султана при привернению порядку, подають надію, що спільним змаганям слїдувати ме успіх.

Царгород. Бувший ґубернатор на Креті, Костакі Антопуло паша, именований турецким амбасадором в Льондонї.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сї книжочки разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)

Малярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезиї Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Ґерінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезиї Осипа Маковея (20 кр.)

Оферма, оповіданє єго-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російского (10 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кулика (10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівськім „Клюбі Руснпок". Видаве Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі". 16⁰. 50 стор.

Твори Степана Руданьского. Том І. Пісні. Приказки. Прислівя. Байки. Бібліоґрафічний показчик. Заголовки „Сьпівомовок". Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16⁰ 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Выбôръ поезий для народу. Частина друга. — (Книжка тов. Просвіти у Львові чч. 184—185) мал. 8⁰ 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8⁰ Стор. І— IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакциї „Зорі" у Львові, мал. 8⁰ 68 отор. — Ціна 30 кр.

Чернеча республика на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в *Неділї*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.

Видає тов. **„Руска Рада"** в Чернівцях. Відповідає за редакцию **Осип Маковей** З друкарні Г. Чоппа.